

Legeforeningens innspill til Representantforslag 246 S (2021–2022) – Styrking av fastlegeordningen

Legeforeningen er enig i representantene Bell, Lie og Husseins beskrivelse av fastlegekrisen. Siden representantene leverte sitt forslag i vår har ytterligere pasienter mistet sin fastlege, og ifølge en [kartlegging fra Allmennlegeforeningen](#) er nå over 235.000 pasienter uten fast lege. Dersom ikke det snarlig tas drastiske politiske grep, vil denne pasientkrisen forverres. Fastlegeordningen må ikke bare styrkes, men reddes.

Oppdatert og forpliktende handlingsplan

Representantene foreslår at regjeringen skal komme tilbake til Stortinget med en oppdatert og forpliktende handlingsplan for å løse utfordringene i fastlegeordningen. Legeforeningen mener at tiltakene i den gjeldende handlingsplanen er gode. Hovedproblemet er at det ikke har fulgt med tilstrekkelig finansiering, og at tiltakene derfor ikke får nok effekt.

I mangel av kraftfulle nasjonale grep, er det flere kommuner som har innført lokale tiltak, som for eksempel Tromsø. Der har kommunen og fastlegene sammen jobbet frem en tiltakspakke for å hindre at erfarne fastleger slutter – og for å sikre at det blir tilstrekkelig attraktivt for nye å begynne. Kommunen har gjennom en 60 prosents økning av basistilskuddet gitt alle legene et økonomisk løft slik at de kan jobbe med kortere lister og få bedre tid. Tromsø kommune gir også tilskudd til leger som vil kjøpe praksis, dekker utgifter til kurs og kompenserer for fravær legene har til dette under spesialisering. I tiltakspakken ligger det også inne midler til å styrke kommunens administrasjon av fastlegeordningen og midler til samhandlingsarbeid lokalt. Mens kommunen tidligere ikke fikk søkere til ledige hjemler, opplever den nå å få kvalifiserte søkere når stillinger lyser ut, og siden i sommer har Tromsø kommune rekruttert flere nye leger.

Legeforeningen mener stabiliserende tiltak må prioriteres høyere. Det står også i innledning til handlingsplanen at i første del av planperioden vil stabilisering av fastlegeordningen være av overordnet betydning og at det skal vurderes fortløpende. Ordningen er ikke stabilisert og tiltak innrettet mot dette må derfor fortsatt prioriteres høyest.

Skal vi klare å beholde, men også rekruttere fastleger, må den samlede arbeidsbelastningen ned. Det fordrer at vi får flere leger inn i ordningen, men da må det mer økonomi inn i ordningen. Tiltakene i handlingsplanen virker, men de økonomiske virkemidlene mangler. Det er kommet på plass tiltak for rekruttering slik at kommuner som rekrutterer leger i spesialisering kan få over en halv million i støtte, mens de ikke får noen tilskudd om de rekrutterer en spesialist i allmennmedisin. Vi mister for hver dag som går erfarne fastleger som kunne jobbet mange år til om rammevilkårene hadde vært bedre. Uten tilstrekkelig antall spesialister i ordningen vil vi heller ikke klare å utdanne tilstrekkelig nye da det krever år med veiledning og supervisjon.

Utvalg som skal gjennomgå fastlegenes arbeidsoppgaver

Forslaget om å nedsette et utvalg anses ikke som relevant, da regjeringen allerede har nedsatt et ekspertutvalg som skal gjennomgå fastlegeordningen.

For et mer langsiktig arbeid kan et utvalg være hensiktsmessig, men det er godt kjent hva som er nødvendig for å løse fastlegekrisen. Det er godt dokumentert at fastlegeordningen er underfinansiert. Skal en øke attraktiviteten og få nok leger inn i ordningen, krever det økt basistilskudd og takster slik at legene kan redusere arbeidsbelastningen. Det krever kortere lister og færre arbeidstimer, men fortsatt må det være økonomi til å drive kontoret. Det betyr ikke mer

penger til den enkelte lege, men en finansiering av flere leger i ordningen når listelengden går nedover.

Legeforeningen er bekymret for at nye utredninger, utvalg og planer vil ta tid, mens krisen i fastlegeordningen eskalerer og vi fortsetter å miste erfarne fastleger.

Helprivate allmennlegetjenester

Legeforeningen mener den offentlige helsetjenesten bør være førstevalget for både leger og pasienter. En prioritering og styrkning av den offentlige helsetjenesten er avgjørende for å begrense behovet for helprivate allmennlegetjenester.

Fastlegeordningen sikrer lik tilgang til helsetjenester uavhengig av sosioøkonomisk status, og er garantist mot sosial ulikhet i helse. Uten en sterk fastlegeordning vil sosial ulikhet i helse og helsetjenestetilbudet øke.

Dersom ikke fastlegeordningen styrkes snarlig forsterkes todelingen av helsetjenesten. Vi kan da havne i en situasjon der flere leger velger å arbeide helprivat. Legenes kompetanse er ettertraktet og det er betalingsvilje hos dem som har penger.

Å prioritere å styrke fastlegeordningen er i stor grad et verdivalg, der spørsmålet er om vi vil sikre lik tilgang til helsetjenester eller om tilgang til helsetjenester skal være forbeholdt de som har råd til å betale for det.